

ikke mene at trænge til. Trænger man ikke, har man det godt, og har man det godt, kan der sættes Punktum efter det, saa behøves der ikke mere. Men jeg mener, som sagt, at dette solidariske Forhold er af den Art, at det gælder ikke alene om, at man selv har det godt, men saa vidt gørligt om, at saa mange som muligt i andre Erhverv ogsaa have det godt, især siden det er saaledes, at Landbruget for længst er kommet ud over det Stadium, at det lever af at spise sine egne Produkter. Det gjorde det en Gang, men nu til Dags lever det væsentlig af at sælge, og derfor er det af største Betydning at have Købere, og Køberne maa blive Folk, som ikke ere Landbrugere men drive andre Erhverv. Derfor, ligesom vi ret gennemgaaende i de andre Erhverv indse Betydningen af, at der eksisterer en talrig og købedygtig Landbostand — det maatte helst være en tre Gange saa talrig og tre Gange saa købedygtig Landbostand — saaledes vil Landbruget ogsaa kunne indse, at det er i dets Interesse, at der er saa talrige Stænder som muligt uden for Landbruget. Jeg kunde ogsaa til Støtte herfor nævne den simple Betragtning: hvor er en Gaard mest værd, enten naar den ligger nær ved en By eller langt fra den? og saa vide vi jo alle, at den er mere værd i Byens Nærhed, hvor den altsaa har en Samling Mennesker i Nærheden, der ikke producere Landbrugsprodukter, men køber dem. Det vilde være et aldeles fornuftigt Formaal for Landbruget at tilstræbe, at Byerne kom til at ligge tæt og bleve større, end de ere. Det er det, der ligger i Tjehernings Udtalelse, det er et Fremtidsprospekt, han udkaster, idet han egentlig siger, selv om enkelte af hans Vendinger ogsaa ere forældede, fordi Tiderne ere forandrede: naar det Tidspunkt kommer, at det udenlandske Marked svigter Landbruget, var det rart, om det i Mellemtiden havde kunnet skaffe sig et indenlandsk Marked, saa var det rart, om det paa forskellig Maade kunde have flyttet den engelske Industris Arbejdere over til Danmark, ikke blot af den Grund, jeg nævnedes, men ogsaa, fordi man, naar man endelig var kommen dertil, at man fandt at burde gaa til Bestyttelse, da ikke havde den Indvending at gøre, som man gør nu: Det kan ikke hjælpe, at vi bestytte, da vi kun have en Brøddel af vort Marked her i selve Landet, men saa vilde man være paa det rene med, at man skulde søge sin Støtte, hvor det er rimeligt at søge den, nemlig hos sine egne Landsmænd og ikke andre Steder. Jeg skal til Behjælpning af dette Spørgsmaal, om det i det hele taget kunde være muligt at skaffe en saadan Befolkningsstilvækst,

nævne et Par Tal, vedrørende Befolkningsforøgelsen. Den første Betingelse — thi vi kunne jo ikke gaa til at indføre Englændere, det var kun et Tankeksperiment, jeg før udkastede — for at der kan vokse et indenlandsk Marked frem, er, at vi kunne skaffe Køberne en indbringende Sysselsættelse. Jeg skal da gøre opmærksom paa, at med den Tilvækstprocent, vi have, der er 1 pCt. om Aaret, ville vi i Aaret 1904 have $2\frac{1}{2}$ Million Mennesker, i 1922 3 Millioner, i 1951 4 Millioner, i 1974 5 Millioner, i 1992 6 Millioner, alt sammen under Forudsætning af, at der ikke indtræder store nationale Ulykker, som bringe Pest, Sygdom og andet, og som ved en Masse Dødsfald bringer Tilvækstprocenten ned; men som Tilvækstprocenten er, vil den føre til det Resultat, jeg nævnedes. Nu er det ikke nødvendigt at kaste Blikket Hundreder af Aar frem i Tiden, thi om 25 Aar ville vi være 3 Millioner Mennesker, dersom alt gaar uforstyrret, og 25 Aar ere jo ikke for lang en Tid at se frem, naar man beskæftiger sig med Lovgivningsarbejde. Den Forøgelse, vi til den Tid ville have naaet, vil give tilstrækkelig mange Folk til, at de efter deres Antal, hvis de ellers have Raad dertil, ville kunne forbruge vort Landbrugs Overfludsproduktion. — Jeg kunde have Lyft til at omtale, men skal af Hensyn til Tiden springe over et og andet, jeg gerne vilde ind paa, bl. a. den kunstige Industri, som man er saa bange for; ja, jeg vil heller ikke nogen kunstig Industri, men jeg ved kun ikke, hvilken der er kunstig. Jeg ved kun, at jeg havde vidst det, dersom jeg havde levet 100 Aar tidligere, jeg havde da vidst, at der er forskellige Produkter, som det vil være umuligt at føre til Landet med saa stor Fordel, at vi kunne bearbejde dem her i Landet. Men nu have Transportmidlernes Udvikling forandret Forholdene totalt, og det samme, som har gjort, at Landbruget og andres Indtægter svinde, har gjort, at Raastofferne tilføres for et Minimum af Beføstninger, som gør, at den Mand har Ret, der har brugt det Udtryk, at Transportmidlerne have gjort Industrien uafhængig af Stedet. Naar det ærede Medlem for Odder (Veth-Gæspensen) i Gaar nævnedes som en unaturlig Ting at frembringe Blomster i Driehus, vil jeg sige, at det finder jeg ikke unaturligt, det er en Ting, som hører med til Gartnerens Erhverv, men vi kunne nok finde paa andre Ting, som være unaturlige, f. Eks. at opdrætte Silkeorme i Danmark o. lign., som man har gjort Forsøg paa; det vilde være unaturligt, da det ikke vilde passe til vort Klima. Men der er saa mange andre Ting,